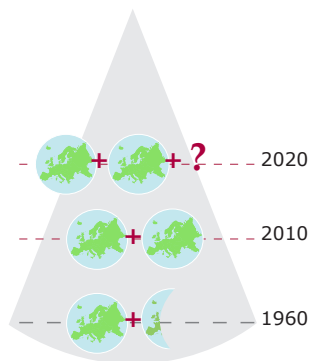

A helyzet világszinten

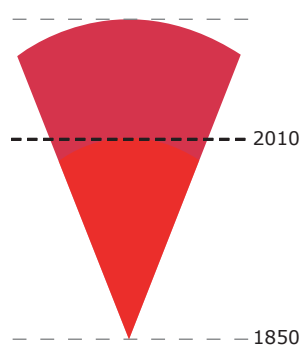
A gerinces és gerinctelen állatok, valamint a növények bizonyos csoportjai körében világszinten a fajok 12–55%-át fenyegeti a kihalás. A vadon élő gerinces állatfajok helyzetének romlása 1970 és 2006 között különösen a trópusokon és az édesvízi ökoszisztémákban volt súlyos, 59 illetve 41%-os csökkenés érhető tetten.

Jelenleg az óceánok területének csupán 0,7%-a védett. (WDP, 2010.) A trópusi erdőirtás mértéke csaknem 20%-kal csökkent 2000 és 2010 között (FAO), de még így is aggasztó: évente 13 millió hektárnyi erdő tűnik el (ez megfelel Görögország területének). Ebben az értelemben Európa természeti erőforrások iránti igénye messze túlmutat határain.

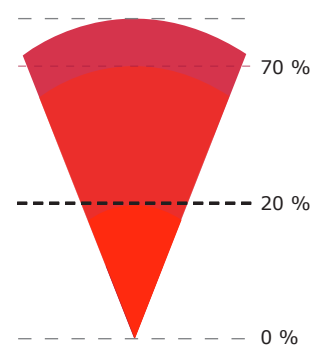
Európa ökológiai lábnyoma – a globális kihatás egyre nagyobb
Európa jelenleg kétszer annyit fogyaszt, mint amennyit területe és óceánjai termelni képesek. A Global Footprint Network becslése szerint az utóbbi 40 évben 33%-kal nőtt Európa ökológiai lábnyoma. Az európai fogyasztás világszintű hatásaival foglalkozni kell.

'Az elmúlt párszáz évben az emberi faj a korábbi mérték ezerszeresére növelte a fajok kihalásának történelmi arányát. (MA, 2005.)

FAz óceánok elsavasodása – az élelmiszerláncban tetten érhető az első következmények

Az óceánok savassága világszinten 30%-kal nőtt az elmúlt 150 évben, ami főleg a megnövekedett szén-dioxid-kibocsátásra vezethető vissza (UNEP). A tengeri környezetek savassága számos olyan tengeri élőlény fennmaradását veszélyezteti, amely tápláléka más fajoknak, így azokra is kihat.

Korallzátonyok – az EU felelősségét sokan alábecsülik

A világ trópusi korallzátonyainak 20% a már elpusztult, és további 50%-uk veszélyeztetett. A világ korallzátonyainak több mint 10%-a az EU tengeren túli területeihez tartozik. (IUCN).

Európai Környezetvédelmi Ügynökség

EURÓPA BIODIVERZITÁSI ALAPSZINTJE

Hol tart Európa 2010-ben?

Egyre több bizonyíték van arra, hogy számos ökoszisztéma állapota visszafordíthatatlan vagy közelít ahhoz. Ugyanúgy, ahogy az iparosodás előtti szinthez képest a 2°C-os globális hőmérséklet-emelkedés katasztrofális éghajlatváltozást eredményezne, a biológiai sokféleség egy bizonyos szint alá csökkenése az egész bolygó működését befolyásoló súlyos következményekkel járna. Ezt a bizonyos szintet még próbálja a tudomány meghatározni, de az már biztos, hogy a sokféleség pusztulásának jelenlegi üteme veszélyezteti az EU és az egész világ népességének jövőbeni jólétét. (Európai Bizottság, 2010.)

Kihalással fenyegetett fajok

Az európai állatfajok 25%-át (köztük emlősöket, kétélűeket, hüllőket, madarakat és lepkéket) fenyegeti a kipusztulás veszélye. Ezek a fajok szerepelnek az IUCN által összeállított európai regionális vörös listán.

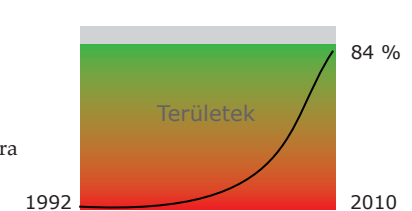
Rossz védeltségi helyzet

Európában az élőhelyvédelmi irányelv hatálya alá tartozó élőhelyek 62%-ának és a fajok 52%-ának kedvezőtlen a védeltségi helyzete. (EKÜ-ETC/BD, 2009).

A Natura 2000 területek kijelölése csaknem kész

A Natura 2000 hálózat szárazföldi része majdnem teljes. A tengeri területek tekintetében további munkára van szükség.

Ökoszisztémák Szolgáltatások	Mezőgazdasági Ökoszisztémák	Erdők	Füves területek	Fenyérek és bokrosok	Vizes élőhelyek	Tavak és folyók
Amit nyújt:						
termény/fa	↓	↑			↓	
haszonállatok	↓	=	=	=	↓	
természetes táplálék	=	↓	↓		=	
tűzifa		=		=		
halfogás					=	=
akvakultúra					↓	↓
genetika	=	↓	↓	=	=	
édesvíz		↓			↑	↑
Amit szabályoz:						
beporzás	↑	↓	=			
éghajlat		↑		=	=	=
kártevők	↑		=			
erózió		=	=	=		
vízkörforgás		=		↑	↑	=
víztisztítás					=	=
veszélyek					=	=
Kulturális értékű:						
rekreáció	↑	=	↓	↑	↑	=
esztétikum	↑	=	=	=	↑	=

Állapot 1990–maig

↑ javult

↓ vegyes

↑ romlott

■ ismeretlen

□ nem alkalmazandó

ÖKOSZISZTÉMA-SZOLGÁLTATÁSOK AZ EU-BAN

Az ökoszisztéma-szolgáltatások romlanak

Európában a legtöbb ökoszisztéma-szolgáltatás nem teljes értékű, vagyis az ökoszisztémák már nem képesek az optimális mennyiségben és minőségben biztosítani alapvető szolgáltatásait, mint a beporzást, a levegő- és víztisztítást, az árvizek vagy a talajerózió szabályozását. (RUBICODE projekt 2006–2009, a tengeri ökoszisztémákat leszámítva).

Trendek az adott időszakok között

↑ Pozitív változás 1950–1990 és 1990–maig között.

↓ Negatív változás 1950–1990 és 1990–maig között.

= Nincs változás a két időszak között.

Veszélyek

A biológiai sokféleség csökkenésének legfőbb oka a természetes élőhelyek megváltozása. Ezért többnyire a következők felelősek: az intenzív mezőgazdasági művelési rendszerek és a föld paragon hagyása, építés és közlekedés (fragmentáció), az erdők, óceánok, folyók, tavak és a talaj túlzott kiaknázása, az idegen fajok betelepítése, a szennyezés, és – egyre inkább – az éghajlatváltozás. Ahhoz, hogy egy szakpolitika sikeres legyen Európa biológiai sokféleségének megőrzésében és helyreállításában, ezekkel a kihívásokkal kell foglalkoznia.

Az élőhelyek eltűnése komoly gond

A fajok 70%-a esetében gondot jelent élőhelyeik eltűnése. (IUCN) A szántóföldi madarak populációi 20–25%-kal csökkentek 1990 és 2007 között. (Eurostat, 2010.)

Túlzott kiaknázás helyett fenntarthatóságra van szükség

A fajok 30%-át érinti a túlzott kiaknázás. (IUCN) Például a halászott állományok 88%-át a legnagyobb fenntartható hozamot biztosító szinten túl is lehalásszák, 46%-ukat a biztonságos biológiai határokon túl, vagyis ezen állományok nem biztos, hogy képesek újra megerősödni. (EKÜ, 2010.)

Szennyezés – bizonyos területeken van javulás

Annak ellenére, hogy több szempontból is van javulás, a fajok 26%-ára veszélyt jelent a rovarirtó szerek, valamint a nitrát- és foszfáttartalmú trágyák használata. (IUCN)

Invazív idegen faj egyre több van

A fajok 22 %-át fenyegeti egy invazív faj jelenléte. (IUCN)

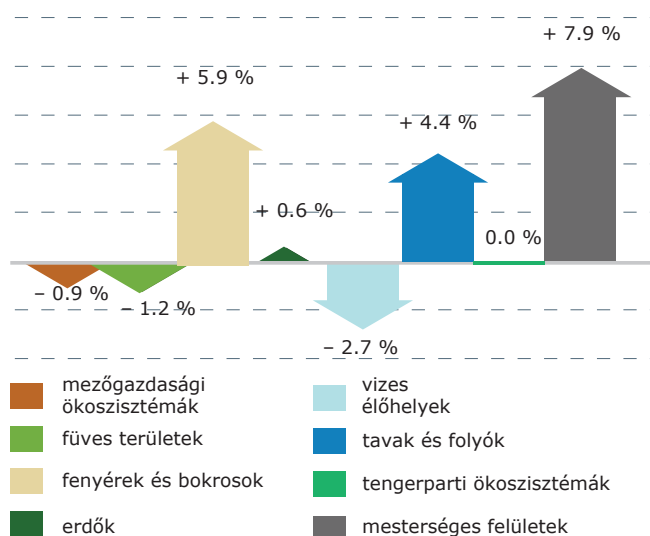

Éghajlatváltozás

Már megfigyelhető a fajok és élőhelyek elterjedésének változása, ahogyan az elsvatagosodás is. Az éghajlatváltozás kihat más veszélyekre, gyakran fokozva azokat.

ÖKOSZISZTÉMÁK

Az ökoszisztémák változásai 1990 és 2006 között

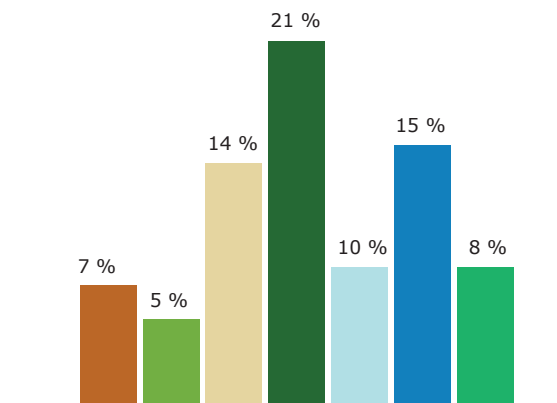

Még mindig csökken a természetes területek aránya

A legutóbbi Corine Land Cover felmérés szerint (EKÜ, 2010.) folyamatosan nő a mesterséges felületek kiterjedése (a városok terjeszkedése és infrastruktúrák épülése miatt). Hasonlóan nő az elhagyott földek aránya, és csökken a művelt területek, a fűves területek és a vizes élőhelyek kiterjedése. A természetes fűves mezőket szántófölddé és lakott területté alakítják. A vizes területek eltűnése ugyan lelassult (az utóbbi 16 évben csak 3%-os a csökkenés), de Európa vizes élőhelyeinek több mint fele már 1990 előtt elpusztult. Az extenzíven művelt mezőgazdasági területek intenzívebb művelés alá kerülnek, és részben erdővé alakulnak át.

A természetes erőforrások kihasználásának jelenlegi mértéke folyamatosan csökkenti a biodiverzitást és rontja az ökoszisztémák állapotát. Az állapotromlás megállításához nem elegendő védett területeket kijelölni. A biológiai sokféleség kérdését jobban kell integrálni más (pl. a mezőgazdasági, halászati, energiaügyi, közlekedési, strukturális és fejlesztési) szakpolitikákba. Az előrelépések nyomon követéséhez és a 2010 utáni változások felméréséhez az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Bizottság megállapítottak egy alapszintet – a biológiai sokféleség helyzetének jelenlegi állását –, amely referenciát szolgáltat ahhoz, hogy az Unió erőteljesebben lépjen fel a biológiai sokféleség világszintű hanyatlásával szemben. További információkért látogasson el a www.biodiversity.europa.eu

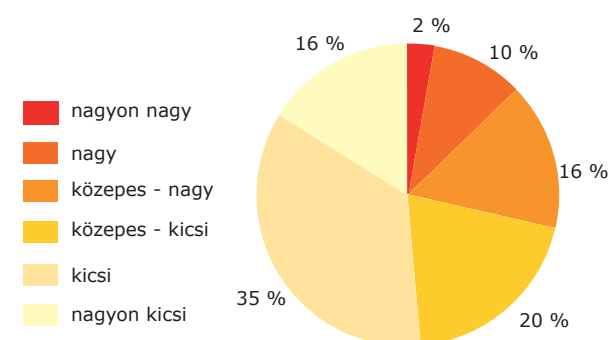
Az élőhelyek kedvező védeltségi helyzete:

Az egyes ökoszisztémákra jellemző élőhelyek állapota összességében rossz

AZ EU élőhelyvédelmi irányelvnek 17. cikke alapján készített jelentésekből kiderül, hogy a 2001–2006-os időszakban a főbb ökoszisztémákra jellemző fajok és élőhelyek állapota általában rossz. Ökoszisztémától függően 5 és 21% között mozog a kedvező állapotú élőhelyek aránya.

Fragmentáció a 27 EU-tagállamban (a teljes terület %-ában)

A fragmentáció veszélyezteti az uniós zöld infrastruktúrát

A 27 uniós tagállam területének csaknem 30%-a nagyon vagy közepesen–nagyon fragmentált, elsősorban a városok és az infrastruktúrák miatt. A fragmentáció az ökoszisztémák folytonosságára hat ki, megnehezítve egészséges működésüket és szolgáltatásaik nyújtását. (EKÜ, ETC/LUSI, 2010.)